

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

Кафедра психології

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. _____ від _____ 10 2020 р.)

Ректор

А.А.Мазаракі

**ПСИХОЛОГІЯ /
PSYCHOLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

КИЇВ 2020

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автори: Г. В. КАПОСЛЬОЗ, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник

І. М. ОВДІЄНКО, кандидат психологічних наук, доцент

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, протокол № 4 від 16 жовтня 2020 р..

Рецензенти: М. С. КОРОЛЬЧУК, доктор психологічних наук, професор кафедри психології Київського національного торговельно-економічного університету

Р. А. КАЛЕНИЧЕНКО, доцент кафедри професійної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури, кандидат психологічних наук, доцент

**ПСИХОЛОГІЯ /
PSYCHOLOGY**

**РОБОЧА ПРОГРАМА /
COURSE OUTLINE**

освітній ступінь	бакалавр	/	Bachelor
галузь знань	<u>12 Інформаційні технології</u>	/	<u>Information Technologies</u>
спеціальність	<u>122 Комп'ютерні науки</u>	/	<u>Computer Sciences</u>

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ ТА РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ТЕМАМИ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН)

Назва теми	Кількість годин					Форми контролю
	Усього годин / кредитів	Лекції	семінарські заняття	практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6	7
Тема 1. Основні поняття та категорії психологічної науки і практики	14	2	2	2	8	О,КО ПЗСР Т
Тема 2. Психічні процеси чуттєвого пізнання	12	2	2		8	О,КО,Т
Тема 3. Психічні процеси опосередкованого (абстрактного, логічного) пізнання	14	4		2	8	О,КО,Т
Тема 4. Афективні процеси та психічні стани.	14	4		2	8	О,КО,Т
Тема 5. Психічні утворення та властивості особистості. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери	16	4	2	2	8	ПСВ, ПЗС
Тема 6. Психологічна характеристика темпераменту та характеру	18	2	2		12	ПСВ, ПЗС
Тема 7. Особистість, вікові особливості та механізми її формування	16	4	2		10	О,КО
Тема 8. Соціально-психологічні феномени взаємодії особистості та групи	20	4	2	2	12	О,КО,Т

Тема 9. Психологія професійної діяльності	28	4	2	4	18	ПСВ, ППЗС
Тема 10. Психологічні умови сімейного благополуччя	14	2	2		10	ПСВ, ППЗС
Тема 11. Психологічні умови психічного і фізичного здоров'я	14	2	2		10	ПСВ, ППЗС
Всього	180\6	34	18	16	112	
Підсумковий контроль – екзамен						

Умовні скорочення: О – опитування; Т – тестування; КО – колективне обговорення проблеми; ППЗСР – письмова перевірка звіту самостійної роботи; ПСВ – перевірка ситуаційної вправи.

2. ТЕМАТИКА ТА ЗМІСТ ЛЕКЦІЙНИХ, ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ), ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Результати навчання	Навчальна діяльність*	Робочий час студента, год
Знати: поняття та категорії, предмет та методи психологічної науки Вміти: розрізняти галузі сучасної психології і практики	Тема 1. Основні поняття та категорії психологічної науки і практики	14
	Лекція №1. Основні поняття та категорії психологічної науки і практики (презентація) План лекції 1. Роль психологічних знань у практичному житті людини. 2. Психологічна наука на сучасному етапі, її зв'язок з іншими науками. Галузі психологічної науки. 3. Предмет сучасної психологічної науки. Методи які вона використовує для його дослідження. 4. Психічні явища особистості: психічні процеси, стани, властивості.	2
	Завдання для самостійної роботи студента 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції.	8

	<p>2. Зробити порівняльний аналіз розуміння предмету психологічної науки на різних етапах історичного розвитку</p> <table border="1" data-bbox="375 280 1236 369"> <tr> <th data-bbox="375 280 518 324">Етап</th> <th data-bbox="518 280 1236 324">Питання, що цікавили психологічну науку</th> </tr> <tr> <td data-bbox="375 324 518 369"></td> <td data-bbox="518 324 1236 369"></td> </tr> </table> <p>3. Визначити головні школи та теорії світової психології.</p> <p>4. Розкрити структуру (галузі) сучасної психології.</p> <p>5. Схематично зобразити взаємозв'язок психології з іншими науками та навчальними дисциплінами.</p> <p>6. Схарактеризувати структуру психічних явищ.</p> <p>7. Схарактеризувати основні 4 групи методів психології.</p> <p>8. Дистанційне навчання на https://www.youtube.com/watch?v=GtEAApqfbcQ: перегляд відеолекції «Предмет психології».</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 4, 5 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	Етап	Питання, що цікавили психологічну науку			
Етап	Питання, що цікавили психологічну науку					
	<p style="text-align: center;">Семінарське заняття №1. Поняття та «інструменти» психологічної науки</p> <p style="text-align: center;"><i>План семінару</i></p> <p>1. Співвідношення наукової та життєвої психології.</p> <p>2. Психічні явища та психологічні факти</p> <p>3. Передумови становлення психології як самостійної науки</p> <p>4. Виникнення основних напрямків психології у ХХ столітті: структуралізм, функціоналізм, психоаналіз, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія, когнітивна психологія</p> <p>5. Основні галузі психології.</p> <p style="text-align: center;">Практичне заняття №1. Роль психологічних знань у практичному житті людини.</p> <p>1. Поясніть, у чому причина історичного поступу психології та чому так пізно психологія виокремилася у самостійну науку?</p> <p>Історія психології засвідчує поступальний характер становлення цієї науки, який полягає у переході від міфологічного до філософського і далі до – до наукового етапу. На першому етапі психіка виступала предметом колективних уявлень людини; на другому – психологічних теорій, створених у рамках певних філософських систем; на третьому –</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p style="text-align: center;">2</p>				

	<p>психологічних досліджень. Такий перехід був досить тривалим, адже як самостійна наука психологія утвердилася лише наприкінці XIX ст.</p> <p>2. <i>Обговорення питання в форматі круглого столу: «Місце та роль психології в сучасному житті» (інтерактивна форма).</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 4, 5 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
<p>Знати: основні закономірності функціонування та властивості психічних процесів чуттєвого пізнання</p> <p>Вміти: розрізняти психічні процеси чуттєвого пізнання</p>	<p>Тема 2. Психічні процеси чуттєвого пізнання</p> <p>Лекція №2. Характеристика відчуття та сприймання як психічних процесів безпосереднього (контактного) пізнання (презентація)</p> <p>План лекції</p> <p>1. Поняття про відчуття як психічний процес. Фізіологічна основа відчуттів.</p> <p>2. Класифікація відчуттів та характеристика окремих видів. Основні властивості відчуттів.</p> <p>3. Загальні закономірності відчуттів: пороги чутливості, адаптація, взаємодія, сенсibiliзація, контраст, синестезія. Компенсаторні можливості відчуттів.</p> <p>4. Сприймання як психічний пізнавальний процес.</p> <p>5. Властивості сприймання.</p> <p>6. Умови формування адекватного образу. Ілюзії сприймання</p> <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <p>1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції.</p> <p>2. Схарактеризувати значення та функції в професійній діяльності відчуттів та сприймання.</p> <p>3. <i>Завдання. Оберіть з наведених прикладів ті, у яких описуються прояви відчуттів. Дайте обґрунтування своєї відповіді.</i></p> <p><i>А. Дівчинка чотирьох років знайшла календар. Показуючи на цифру «3», вона говорить: «Тут написано Зіна». Потім у числах «13» і «23» знову знаходить цифру «3» і повторює: «І тут Зіна. І тут теж».</i></p> <p><i>Б. У дитячому садку дітям показують кілька пробірок однакової форми з розчинами різних</i></p>	<p>12</p> <p>2</p> <p>8</p>

	<p>кольорів. Потім показують розчин синього кольору і просять знайти такий самий.</p> <p>В. У дитячому садку проводиться гра «Лото». На картках зображено десять предметів. Діти повинні відшукати у себе на картці показане зображення певного предмета.</p> <p>Г. У дитячому садку проводиться заняття. Дітям дають десять брязкалець однакового виду з різним звуком. Дитина вислуховує звук одного із брязкалець і повинна знайти такий же за звуком.</p> <p>Д. Учитель пропонує учням першого класу порівняти дві величини: 5 і 3. Учень відповідає: «5 не дорівнює 3. 5 більше 3 на 2. 3 менше 5 на 2».</p> <p>Е. Учні зосереджено виконують контрольну роботу. Зненацька за вікном пролунали дуже голосні й різкі сигнали автомобіля. Багато хто перестав писати.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	<p align="center">Семінарське заняття №2. Структура та характеристика психічних процесів чуттєвого пізнання</p> <p align="center"><i>План семінару</i></p> <p>1. Загальна характеристика відчуттів. Зв'язок відчуттів та сприймань. Їх відмінність</p> <p>2. Характеристика видів відчуттів, принципи їх виникнення</p> <p>3. Пороги чутливості. Закон Вебера - Фехнера</p> <p>4. Явища адаптації, синестезії, компенсації, сенсibiliзації, контрасту, взаємодії відчуттів та післядії аналізаторів</p> <p>5. Властивості сприймання. Їх ілюстрація</p> <p>6. Сприйняття простору (величини, форми, об'ємності, віддаленості предметів) і часу.</p> <p>7. Ілюзії сприймання простору і часу. Їх причини та закономірності</p> <p>8. Формування системи чутливості</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
<p>Знати: психологіч</p>	<p align="center">Тема 3. Психічні процеси опосередкованого (абстрактного, логічного) пізнання</p>	14

<p>ні характерист ики і властивості когнітивної сфери особистості Вміти: розуміти специфіку та характерист ики основних параметрів вищої нервової діяльності</p>	<p>Лекція №3. Мислення – форма абстрактного, логічного пізнання. (лекція-дискусія, презентація) План лекції: 1. Особливості мислення як пізнавального психічного процесу. Операції та форми мислення. 2. Індивідуальні особливості мислення. Види мислення. 3. Види логічних помилок.</p> <p>Лекція №4. Психічні пізнавальні процеси: пам'ять та уява (лекція-дискусія, презентація) План лекції 1. Пам'ять 1.1. Процеси та характеристики 1.2. Види 1.3. Мнемонічні дії (прийоми) 2. Уява: 2.1. Сутність, види уяви 2.2. Засоби (техніки) уяви</p>	<p>2</p> <p>2</p>
	<p>Завдання для самостійної роботи студентів 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції. 2. <i>Опрацюйте вказані методики («Дослідження об'єму короткочасної пам'яті», «Дослідження короткочасної, довготривалої і емоційної пам'яті») і проаналізуйте отримані вами результати.</i> 3. <i>Розробіть для учнів пам'ятку «Раціональні прийоми заучування навчального матеріалу».</i> 4. <i>Зробіть анотацію книги щодо розвитку пам'яті за схемою: а) назва книги; б) перелік основних розділів (частин); в) короткий зміст основних розділів; г) ідеї автора, які, на Вашу думку, є актуальними і зараз; д) ідеї автора, які Вас найбільше зацікавили. Лурия А. Р. Маленькая книжка о большой памяти / А. Р. Лурия // Хрестоматия по психологии : Учебное пособие для студентов / [Сост. В.В.Мироненко ; под ред. проф. А.В. Петровского]. – М., 1987. – С. 194-200.</i> 5. <i>Завдання. Як ви розумієте слова відомих психологів щодо уяви? Наведіть приклади в їх підтвердження. А. «Уявляти – це перетворювати» (С. Л. Рубінштейн). Б. «Уява виступає як тимчасово виконуючий обов'язки логічного мислення» (А. В. Петровський).</i></p>	<p>8</p>

	<p>6. Завдання. Прокоментуйте вислів О. Довженка щодо значення уяви. «Сумно і смутно людині, коли висихає і сліпне уява, коли повертаючись до найдорожчих джерел дитинства та юнацтва, нічого не бачить вона другого, не буденного, ніщо не гріє її, не будить радощі ані людського суму»</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	<p>Практичне заняття №2. Питання / завдання до заняття</p> <p>1. Проаналізувати результати отримані під час виконання методик визначення характеристик мислення, пам'яті та уяви.</p> <p>2. Провести мозковий штурм на тему: «Мисленнєва діяльність людини: операції, процеси, класифікація, властивості».</p> <p>3. Систематизувати перелік технологій розвитку мислення, пам'яті та уяви.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
<p>Знати: основні закономірності функціонування та властивостей емоційно-вольової сфери особистості, усвідомлення закономірностей перебігу основних емоційних</p>	<p>Тема 4. Афективні процеси та психічні стани.</p>	14
	<p>Лекція №5. Психологічна характеристика емоцій і почуттів (з елементами тренінгу, презентація) План лекції:</p> <p>1. Роль емоцій та почуттів в житті людини. Порівняльний аналіз емоцій та почуттів. Прояви емоцій та почуттів</p> <p>2. Види емоцій. Класифікація емоцій за суб'єктивною цінністю. Б.І.Додонов</p> <p>3. Види почуттів</p> <p>4. Фізіологічні механізми емоцій та почуттів</p>	2
	<p>Лекція №6. Психічні стани та їх перебіг в особистості План лекції:</p> <p>1. Види психічних станів.</p> <p>2. Форми переживання психічних станів.</p> <p>3. Стресостійкість особистості та профілактика стресу.</p>	2
	<p>Завдання для самостійної роботи студентів</p>	8

<p>станів та їх впливу на формування стресостійкості особистості</p> <p>Вміти: розуміти специфіку та характеристики основних параметрів вищої нервової діяльності</p>	<p>1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал.</p> <p>2. Зробити порівняльний аналіз понять «емоції» та «почуття»</p> <p>3. Визначити основні характеристики позитивних та негативних, стеничних та астенічних емоцій, простих та складних почуттів.</p> <p>4. Зробити порівняльний аналіз понять «емоційні процеси» та «психічні стани».</p> <p>5. Схарактеризувати психологічні чинники нормального переживання стресу особистістю.</p> <p>6. <i>Опрацюйте вказані методики («Шкала локусу контролю Дж.Роттера», Опитувальник для дослідження рівня імпульсивності В.А.Лосенкова) та проаналізуйте отримані вами результати.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	<p>Практичне заняття №3. Методики дослідження емоцій та психічних станів особистості та їх інтерпретація.</p> <p><i>Питання / завдання до заняття</i></p> <p>1. Аналіз емоцій за суб'єктивною цінністю (методика Б.І.Додонова).</p> <p>2. Обговорення психофізіологічних механізмів емоцій та почуттів.</p> <p>3. Схарактеризувати методи діагностики стресостійкості особистості.</p> <p>4. Запропонуйте прийоми роботи, які, на Ваш погляд, сприяють формуванню вольових якостей</p> <p>4. Провести мозковий штурм на тему: «Мистецтво управління своїм внутрішнім станом та способи зняття психоемоційного напруження».</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
<p>Знати: специфіку та характеристики основних психічних</p>	<p>Тема 5. Психічні утворення та властивості особистості. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери</p> <p>Лекція №7. Психічні утворення та властивості особистості (лекція-дискусія, презентація)</p>	16 2

<p>утворень та властивостей особистості ; взаємозв'язку компонентів мотиваційної сфери.</p> <p>Вміти: враховувати вплив психічних утворень на поведінку; опанувати особливостями функціонування потребо-мотиваційної, операціональної, інформаційної та регуляторної підсистем особистості .</p>	<p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Індивід, особистість, індивідуальність. 2. Характеристика психічних утворень: знань, навичок, умінь, звичок. 3. Спрямованість особистості. Мотиваційна сфера особистості. 4. Локус контролю особистості. <p>Лекція №8. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природа та функції емоційно-вольової сфери. 2. Загальна характеристика довільної та мимовільної дії. 3. Структура вольової дії. 4. Формування і розвиток вольових якостей особистості. <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. Ввести до словника нові терміни та визначення за темою лекції. 2. Схарактеризувати роль та функції мотиваційної сфери в житті людини. 3. Зробити порівняльний аналіз понять «спрямованість особистості», «настанова особистості» і «ціннісна орієнтація особистості». 4. Здійснити аналіз результатів вивчення особливостей мотиваційної сфери особистості та локусу контролю (за онлайн методиками). 5. Здійснити аналіз результатів вивчення особливостей емоційно-вольової сфери особистості (за онлайн методиками). <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 5 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	<p>2</p> <p>8</p>
	<p>Семінарське заняття №3.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика властивостей особистості. 2. Психологічна характеристика знань, навичок та умінь. 3. Психологічні ознаки спрямованості, потреб, мотивів, цілей. 4. Структура простих та складних мотивів. 	<p>2</p>

	<p>5. Зробити порівняльний аналіз понять «самодетермінація», «самоініціація», «самоконтроль» та «самомобілізація».</p> <p>Практичне заняття №4. Дослідження психічних утворень особистості та розвиток індивідуальних якостей.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <p>1. Аналіз результатів вивчення власного локусу контролю особистості. Обговорити загальну характеристику мотивації у досягненні успіху та локусу контролю особистості.</p> <p>Зробити порівняльний аналіз понять «гіпобулія», «гіпербулія» та «абулія».</p> <p>2. Здійснити аналіз результатів за методиками вивчення психічних утворень та особливостей вольової сфери особистості.</p> <p>3. Ознайомити студентів з інструкцією проведення індивідуально-типологічного опитувальнику (Л.Н. Собчик).</p> <p>4. Відсутність сили волі, причини та боротьба з нею.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 5 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
<p>Знати: специфіку та характеристики основних психічних утворень та властивостей особистості.</p> <p>Вміти: усвідомлення закономірностей перебігу нервових процесів,</p>	<p>Тема 6. Психологічна характеристика темпераменту та характеру</p> <p>Лекція №9. (презентація) План лекції:</p> <p>1. Основні параметри вищої нервової діяльності.</p> <p>2. Типи нервової системи та види темпераменту.</p> <p>3. Основні групи рис характеру</p> <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <p>1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал.</p> <p>2. Дослідити основні відмінності нервової системи за Гіпократом.</p> <p>3. Визначити роль та місце характеру, задатків і здібностей у психологічній структурі особистості.</p> <p>4. Визначити класифікацію характерів.</p> <p>5. Зробити порівняльний аналіз типологічних вимірів особистості за І.П. Павловим, Г.Ю. Айзенком,</p>	18 2 12

<p>що визначають тип темпераменту; взаємозв'язку темпераменту та характеру особистості</p>	<p><i>Е. Кречмером, У.Г.Шелдоном.</i> б. Проаналізувати результати методик дослідження локусу контролю особистості Дж.Роттера та визначення темпераменту за Ю.Айзенком. Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 4, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	<p>Семінарське заняття №4. Порівняльний аналіз психологічних феноменів «темперамент» та «характер» Питання / завдання до заняття 1. Провести дискусію на тему: «Загальна характеристика темпераменту та характеру». 2. Методики, призначені для визначення темпераменту та рис характеру. Практичне заняття №5. Обговорення результатів вивчення темпераменту та рис характеру Питання / завдання до заняття 1. Ознайомити з методикою вивчення темпераменту за Ю. Айзенком. Проаналізувати отримані результати. 2. Тепінг тест: порядок проведення та інтерпретації. 3. Обговорити з викладачем висновки за опитувальником Леонгарда-Шмішека та індивідуальні рекомендації. Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 4, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: загальні психологічні характеристики, структуру і особливості розвитку особистості, вікові особливості</p>	<p>Тема 7. Особистість, вікові особливості та механізми її формування Лекція №10. Структура особистості та фактори її формування (презентація) План лекції: 1. Визначення та співвідношення понять: людина, суб'єкт, індивід, індивідуальність, особа, особистість. 2. Концепції та структура особистості у зарубіжних психологічних школах. 3. Концепції та структура особистості у</p>	<p>16</p> <p>2</p>

<p>формування самосвідомості і розвитку особистості з метою формування образу Я як регулятивного механізму життєвого шляху і життєвого світу особистості</p> <p>Вміти: усвідомлення закономірностей перебігу нервових процесів, що визначають тип темпераменту; взаємозв'язку темпераменту та характеру особистості</p>	<p>вітчизняних психологічних школах.</p> <p>Лекція №11. Біологічні та соціальні фактори формування й розвитку особистості</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення і становлення психіки та свідомості. Біологічне в структурі особистості 2. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин. Диспозиції особистості. Соціальні ролі особистості 3. Поняття розвитку особистості. Основні підходи до періодизації розвитку 4. Соціалізація особистості. Персоногенез особистості 5. Періодизація психічного розвитку та етапи життєвого шляху особистості. <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. 2. Визначити біологічні та соціальні фактори формування та розвитку особистості. 3. Зробити порівняльний аналіз структури особистості у зарубіжних та вітчизняній психологічних школах. 4. Порівняти структуру особистості в психологічних школах Б.Г. Ананьєва та К.К. Платонова. 5. <i>Опрацюйте методичку М.Рокича «Ціннісні орієнтації» та проаналізуйте отримані вами результати.</i> 6. <i>Зробити порівняльний аналіз понять «структурні концепції особистості», «концепція рис особистості», «концепція типу особистості», «концепція особистісних конструктів».</i> 7. <i>Розробити власну структуру особистості.</i> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	<p>2</p> <p>10</p>
	<p>Семінарське заняття №5. Вікова періодизація розвитку людини та кризи</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Головні проблеми науки про особистість та її життєвий шлях.</i> 2. <i>Вікова періодизація розвитку людини та кризи.</i> 	<p>2</p>

	<p><i>Здійснити аналіз вікових криз особистості.</i></p> <p><i>3. Структура свідомості: неусвідомлене спонукання, усвідомлені бажання, спонукання до дії Становлення самосвідомості в процесі онтогенезу.</i></p> <p><i>4. Образ Я як регулятивний механізм психічного життя. Зробити порівняльний аналіз понять «Я-концепція», «образ Я», «самооцінка».</i></p> <p><i>5. Визначити ознаки адекватної самооцінки у взаємодії. Прийоми формування адекватної самооцінки.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 3, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
<p><i>Знати:</i> Опанування психологічних знань щодо феноменів групової взаємодії, особливостей функціонування групи та колективу з метою формування групової згуртованості та сприятливо соціально-психологічного клімату</p> <p>Вміти: усвідомлення закономірностей</p>	<p>Тема 8. Соціально-психологічні феномени взаємодії особистості та групи</p> <p>Лекція №12. Соціально-психологічні феномени взаємодії особистості та групи (лекція-дискусія, презентація) План лекції: 1. Місце та роль групи в житті людини. Види груп. 2. Феномени “лідерство” та “керівництво” у малій групі. 3. Види та структура взаємин у малій групі. Соціально-психологічний клімат у колективі.</p> <p>Лекція №13. Психологія ділового спілкування План лекції 1. Сутність спілкування: його функції, сторони, види, форми, бар'єри. 2. Корпоративне спілкування 3. Стратегія та тактика ведення переговорів з конкурентами.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студентів 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. 2. Визначити класифікації та психологічну структуру груп за Б.А. Грушиним та Г.А. Андрєєвою. 3. Схарактеризувати відмінності групи і колективу. 4. Визначити умови формування здорових взаємин у колективі. 5. Зробити порівняльний аналіз понять «лідерство і керівництво», «авторитет та псевдоавторитет».</p>	<p>20</p> <p>2</p> <p>2</p> <p>12</p>

<p>перебігу нервових процесів, що визначають тип темпераменту.</p>	<p>6. Визначити ознаки лідерства у взаємодії. 7. Підберіть вправи на формування комунікативної компетентності у спілкуванні 8. Дистанційне навчання на https://www.youtube.com/watch?v=hqkXGWwwtug: перегляд відеолекції «Вчимося читати людей». Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	<p>Семінарське заняття №6. Психологічні аспекти формування та управління командами Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ефективне управління змінами. 2. Типи команд. 3. Особливості ефективної команди. 4. Керівництво та управління командами. 5. Фактори ефективної діяльності команди. <p>Практичне заняття №6. Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорити явища, що виникають у міжособистісних стосунках. 2. Ознайомити з методикою дослідження згуртованості колективу. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Ознайомити студентів з інструкцією проведення методики дослідження згуртованості колективу. 2.2. Проаналізувати отримані результати за опитувальником. 2.3. Обговорити з викладачем висновки та індивідуальні рекомендації. 3. Здійснити аналіз результатів методики щодо вивчення згуртованості і конфліктності у групі. <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	<p>2</p> <p>2</p>
<p>Знати: порядок визначення професійно важливих психологічних якостей особистості</p>	<p>Тема 9. Психологія професійної діяльності.</p> <p>Лекція №14. Діяльнісний підхід у психології (з елементами тренінгу, наукова, дискусія, презентація) План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність діяльності 2. Психологічна структура діяльності 	<p>28</p> <p>2</p>

<p>; основи формування програми оптимізації функціонування «людського фактору»</p> <p>Вміти: усвідомлення закономірностей перебігу нервових процесів.</p>	<p>3. Основні види та типи діяльності</p> <p>Лекція №15. Психологічний аналіз особистості у професійній діяльності</p> <p>План лекції:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічні, природні, технічні та медико-біологічні чинники впливу на професійну діяльність. 2. Психологічний аналіз професійної діяльності 3. Особистість та професія 4. Психологічна характеристика динаміки працездатності під час професійної діяльності. <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. За основною та додатковою літературою доопрацювати лекційний матеріал. 2. Здійснити аналіз психологічних причин та наслідків безробіття. 3. Схарактеризувати ПВЯ фахівця для обраної професії 4. Опрацюйте методичку «Визначення спрямованості особистості (орієнтаційна анкета)» і проаналізуйте отримані вами результати. 5. Із хрестоматії по психології виберіть уривок про основні підходи до класифікації мотивів діяльності, прочитати його і напишіть коротку анотацію <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	<p>2</p> <p>18</p>
	<p>Семінарське заняття №7</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика чинників, що впливають на успішність професійної діяльності. 2. Аналіз динаміки працездатності фахівця у робочому циклі. 3. Індивідуальний стиль діяльності та професійна придатність. 4. Актуальні проблеми психологічного забезпечення професійної діяльності (ПЗПД). 5. Професійно значимі якості сучасного фахівця <p>Практичне заняття №7.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Провести дискусію на тему: «Психологічне значення діяльності для людини». 2. Ознайомити з методикою дослідження ДДО 	<p>2</p> <p>2</p>

	<p><i>Клімова.</i></p> <p>2.1. <i>Ознайомити студентів з інструкцією проведення методики ДДО Клімова.</i></p> <p>2.2. <i>Проаналізувати отримані результати за опитувальником.</i></p> <p>2.3. <i>Обговорити з викладачем висновки та індивідуальні рекомендації.</i></p> <p>3. <i>Здійснити аналіз результатів методики вивчення сфери професійних інтересів.</i></p> <p>Практичне заняття №8.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p> <p>1. <i>Розроблення та обговорення професіограми фахівця.</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 1, 4, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
<p>Знати: Розуміння ролі і значення сім'ї в житті суспільства, людини, Вміти: усвідомлення методичних та практичних прийомів психологічного забезпечення сімейних стосунків</p>	<p>Тема 10. Психологічні умови сімейного благополуччя</p> <p>Лекція №16. Психологічні умови сімейного благополуччя (лекція-дискусія, презентація, елементи тренінгу)</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Роль і значення сім'ї в житті людини, суспільства.</p> <p>2. Структура та динаміка сім'ї.</p> <p>3. Проблеми та причини сімейних конфліктів.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <p>1. Опрацювати схеми та опорні конспекти за темою.</p> <p>2. Здійснити аналіз особистих особливостей молодіжної студентської сім'ї.</p> <p>3. <i>Визначити психологічне значення жінки та чоловіка в родині.</i></p> <p>4. <i>Схарактеризувати психологічні правила конфліктів, прийоми їх вирішення.</i></p> <p>5. <i>Дистанційне навчання на https://www.youtube.com/watch?v=nzT9uRw-qzA: перегляд відеолекції «Психологія сімейних відносин».</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 3, 4 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	14 2 10
	<p>Семінарське заняття №8.</p> <p>Питання / завдання до заняття</p>	2

	<p>1. Концепція гендерного консенсусу.</p> <p>2. Особливості молодіжної студентської сім'ї.</p> <p>3. Відповідальність батьків та дітей за свої дії, виховання дітей.</p> <p>4. Причини та прийоми розв'язання сімейних конфліктів.</p> <p>5. Шляхи до безконфліктного сімейного спілкування</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 2, 3, 4 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
<p>Знати: основні критерії психічного і фізичного здоров'я.</p> <p>Вміти: усвідомити методичні та практичні прийоми психологічного забезпечення здорового способу життя</p>	<p>Тема 11. Психологічні умови психічного і фізичного здоров'я</p>	14
	<p>Лекція №17. Опис та підходи щодо оцінювання психічного і фізичного здоров'я (лекція-дискусія, презентація, елементи тренінгу)</p> <p>План лекції:</p> <p>1. Загальнотеоретичні підходи до визначення категорії здоров'я.</p> <p>2. Рівні здоров'я: фізичне, психічне та соціальне здоров'я.</p> <p>3. Критерії оцінювання здоров'я.</p> <p>Завдання для самостійної роботи студентів</p> <p>1. Опанувати схеми та опорні конспекти за темою.</p> <p>2. Схарактеризувати фактори здорового способу життя та психологічних чинників нормалізації стресу.</p> <p>3. Схарактеризувати психологічні правила психологічного комфорту як умови психічного здоров'я особистості.</p> <p>4. Здійснити аналіз особливостей прояву здоров'я на всіх рівнях, поняття соціального здоров'я.</p> <p>5. Психологічний комфорт як умова психічного здоров'я особистості.</p> <p>6. Здоров'я і стрес у повсякденному житті. Характеристика основних психосоматичних захворювань.</p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 4, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	2
	<p>Семінарське заняття №9. Психічна регуляція поведінки та здоровий спосіб життя</p> <p>Питання / завдання до заняття</p>	10
		2

	<p>1. <i>Поняття психічної регуляції.</i></p> <p>2. <i>Сім правил здорового способу життя: особливості дотримання.</i></p> <p>3. <i>Саморегуляція поведінки як умова психічного та фізичного здоров'я.</i></p> <p>4. <i>Психологічний комфорт як умова психічного здоров'я особистості.</i></p> <p>5. <i>Здоров'я і стрес у повсякденному житті (стрес, еустрес, дістрес, ПТСР).</i></p> <p>Список рекомендованих джерел: Основний: 1-5 Додатковий: 4, 5, 6 Інтернет-ресурси: 1-6</p>	
	Разом	180/6

* +20% інтерактиву – зазначені курсивом

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : підручник : у 2 т. / Мирон Варій // Том 2. – Л. : Апріорі, 2016. – 382 с.
2. Загальна психологія : підручник для студентів вищих навчальних закладів / [О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін.] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – 3-тє вид. – Київ : Каравела, 2017. – 463 с.
3. *Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Основи психології: опорні конспекти, схеми, методики. Навчальний посібник для студентів ВНЗ. – К.: Ніка-Центр, 2018. – 320 с.*
4. *Практична психологія. Навчальний посібник для студентів ВНЗ / Корольчук М.С., Корольчук В.М., Миронець С.М. та ін. – К. : Київ.нац.торг.ун-т, 2014.*
5. Психологія загальна [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. показч. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ф-т психології та соціології, Каф. заг. та соц. психології ; уклад. Л. П. Дейнека ; упоряд. З. Ю. Крижановська. – Луцьк, 2018. – 531 с.

Додатковий:

1. Атаманчук Н. М. Практикум із загальної психології / Укл. Н. М. Атаманчук. – 2-е вид., випр. і доп. – Полтава: Видавництво «Сімон», 2017. – 183с.
2. Ільїна, Н. М. Загальна психологія: теорія та практикум : навчальний посібник / Н. М. Ільїна, С. О. Мисник . – Суми : Університетська книга, 2015. – 352 с.
3. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. – К.Ліра – К.;, 2020. – 564 с.

4. Приходько Ю.О. Психологічний словник-довідник [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ Ю.О.Приходько, В.І.Юрченко. – Київ: Каравела, 2012. – 327 с.

5. Психологія праці в звичайних та екстремальних умовах: навч. посіб. / М. С. Корольчук, В. М. Корольчук, С.М. Миронець та ін. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 652 с.

6. Соціальна конфліктологія: підручник / Л. Й. Гуменюк; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів, 2015. – 563 с.

Інтернет – ресурси:

1. Психологічний портал «У психолога». - Режим доступу: http://upsihologa.com.ua/tytarenko_crisis2.html.

2. Електронна бібліотека. - Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua>

3. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <http://www.psylib.org.ua>

4. Електронна бібліотека. – Режим доступу: <http://psychologiya.org.ua/pidruchnyku.html>

5. Інтернет-версія журналу "Психологія" - Режим доступу: <http://www.psychology.su/>

6. Національної академії педагогічних наук України. – Режим доступу: <http://ispp.org.ua/biblioteka.htm>

**Курсивом зазначені джерела, що є в наявності в бібліотеці КНТЕУ